

**Bryssel den 27 februari 2025
(OR. en)**

6515/25

**COMPET 89
IND 49
EMPL 67
SOC 98
ECOFIN 208
POLCOM 39
FIN 239
FISC 38
ENV 101
CLIMA 45
ENER 36
ATO 6
MAP 2
RECH 69
RC 9**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	27 februari 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 85 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 85 final.

Bilaga: COM(2025) 85 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 26.2.2025
COM(2025) 85 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet

1. Inledning

EU:s industribas är central för vår identitet och avgörande för vår konkurrenskraft. Vår världsdel har ett rikt industriarv. Under årtionden har våra industrier lett teknikutvecklingen. De drev på ekonomisk tillväxt och upprätthöll vår sociala modell. De behöver nu en lovande framtid, och EU – med sina många fördelar – är rätt plats för det. EU har begåvningar, entreprenörer, företagare, arbetstagare och konsumenter. EU har förmågan att driva innovation och forma de globala framstegen. Och EU har en stark social marknadsekonomi som bygger på en förutsägbart rättslig miljö. Ingen resilient ekonomi klarar sig utan en robust industri.

EU brottas dock med ökande geopolitiska spänningar, trög ekonomisk tillväxt och teknikkonkurrens. I denna nya tid är det uppenbart att en strategi för konkurrenskraft och fossilfrihet också är en säkerhetspolitisk nödvändighet. EU måste skyndsamt ta itu med tre utmaningar samtidigt: klimatkrisen och följderna av den, konkurrenskraftsproblem och ekonomisk resiliens. Som framgår av Draghirapporten¹ och konkurrenskraftskompassen² är politiken för fossilfrihet en stark drivkraft för tillväxt när den är välintegrerad med industri-, konkurrens-, närings- och handelspolitiken. Våra industrier, särskilt de som har drabbats av höga energipriser och hård global konkurrens, ser själva grunden för sin existens hotad. Vi riskerar att bli omsprungna av andra stormakter inom produktivitetstillväxten. Brådskande åtgärder krävs därför.

Därför behöver EU en nydanande affärsplan. I given för en ren industri kombineras klimatåtgärder och konkurrenskraft i en samlad, övergripande tillväxtstrategi. Given är en satsning på att påskynda utfasningen av fossila bränslen, återindustrialisera och vara innovativa, samtidigt och i hela EU, vilket också stärker EU:s resiliens. Given måste ge den europeiska industrin starkare incitament att göra stora klimatneutrala investeringar i energiintensiva industrier och ren teknik.

Vårt mål är att öka hållbar och resilient produktion i EU. EU har fastställt en ambitiös ram för att 2050 ha blivit en fossilfri ekonomi. EU avser att fortsätta på den inslagna vägen, bland annat genom etappmålet för 2040 om att nettoväxthusgasutsläppen ska ha minskat med 90 %. Den här ramen kan bidra till konkurrenskraften, eftersom den ger både företag och investerare trygghet och förutsägbart. Detta ska uppnås genom främjande av konkurrenskraftiga tillverkare som driver på utfasningen av fossila bränslen genom innovation, skapar arbetstillfällen av hög kvalitet och bidrar till vårt öppna strategiska oberoende, med full respekt för och under iakttagande av principen om teknikneutralitet för medlemsstaterna när det är tillämpligt.

Fokus ligger främst på två nära sammankopplade sektorer. För det första **energiintensiva industrier**, som kräver stöd i närtid för att fasa ut fossila bränslen, elektrifiera sig och hantera höga energikostnader, orättvis global konkurrens och komplexa bestämmelser, vilket hämmar deras konkurrenskraft. För det andra **sektorn för ren teknik**, som står i centrum för framtidens konkurrenskraft och är en förutsättning för industriell omställning, cirkularitet och fossilfrihet. Det är absolut nödvändigt att agera för att både nå våra klimatneutralitetsmål, absorbera

¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

² COM (2025) 30.

utsläppen och bevara vattenresiliensen och se till att vi kan producera framtidens teknik i EU och behålla vår förmåga att vara den som kommer med lösningar.

Cirkularitet ska prioriteras. Detta är avgörande för att ta vara på EU:s begränsade resurser, minska beroendena och öka resiliensen. Cirkularitet minskar avfallet, sänker produktionskostnaderna, minskar koldioxidutsläppen och skapar en mer hållbar och miljövänlig industrimodell som stärker den ekonomiska konkurrenskraften. Målet för given för en ren industri är att EU 2030 ska ha blivit världsledande inom cirkulär ekonomi.

För ett blomstrande nytt europeiskt industriekosystem med tillväxt och välstånd är det viktigt att bryta det traditionella stuprörstänkandet och titta på hela värdekedjan. Här finns sex drivkrafter för näringslivet: 1) energi till överkomliga priser, 2) pionjärmarknader, 3) finansiering, 4) cirkularitet och tillgång till material, 5) globala marknader och internationella partnerskap samt 6) kompetens. Dessa bör kompletteras med insatser för de övergripande möjliggörande faktorer som en konkurrenskraftig ekonomi kräver: minska byråkratin, ta vara på den inre marknadens storlek bland annat genom gradvis integration av kandidatländerna, främja digitalisering, påskynda driftsättningen av innovativa lösningar, främja arbetstillfällen av hög kvalitet och bättre samordna politiken på EU-nivå och nationell nivå.

Given för ren industri bekräftar EU:s engagemang för klimatmålen genom tydliga incitament för industrin att fasa ut fossila bränslen i EU. EU:s industribas är central för vårt välstånd och avgörande för vår konkurrenskraft. Åtgärderna i given är resultatet av ett aktivt engagemang från industriledare, arbetsmarknadens parter och det civila samhället genom Antwerpenförklaringen om en europeisk industrigiv och dialogerna om omställningen till ren energi³. Våra förslag är direkt anpassade till de här behoven. **Vid denna avgörande tidpunkt för den europeiska industrin** ska given för ren industri öppna ett nytt kapitel i EU:s industrihistoria som kännetecknas av tillväxt, resiliens och ledarskap i världen.

2. Tillgång till energi till överkomliga priser

Eftersom de genomsnittliga energipriserna i EU är högre än hos våra handelspartner, är energi till överkomliga priser en förutsättning för vår industris konkurrenskraft, särskilt inom energiintensiva branscher. **Tillgång till energi till överkomliga priser är därför en hörnsten i given för ren industri.**

EU:s beroende av importerade fossila bränslen är den främsta orsaken till dessa högre och mer volatila energipriser. Situationen har förvärrats av den senaste tidens energikris och Rysslands användning av gasleveranser som vapen. Den rådande geopolitiska och ekonomiska osäkerheten leder till ökade investeringskostnader som förs vidare till konsumenterna.

Dessutom driver strukturell ineffektivitet i elsystemet upp energikostnaderna och påverkar de europeiska industriernas energiräkningar. Otillräckliga sammanlänknings- och kraftnät samt begränsad integrering av och flexibilitet i energisystemen hindrar ökad användning av billigare fossilfria energikällor och begränsar EU:s förmåga att stå emot hot. Digitalisering, däribland AI-drivna smarta kraftnät och energiövervakning som bygger på sakernas internet, är avgörande för att integrera energisystemen, stödja nätförvaltning i realtid, öka flexibiliteten på

³ COM (2024) 163 final.

efterfrågesidan och möjliggöra prediktivt underhåll av kritisk infrastruktur. **EU måste röra sig i riktning mot elektrifiering och en helt integrerad inre energimarknad.**

För att få ned energikostnaderna i EU måste vi påskynda elektrifieringen och omställningen till ren, inhemskt producerad energi, färdigställa vår inre energimarknad med fysiska sammanlänknings- och använda energi effektivare. Vi måste åstadkomma en verklig energiunion som alla tjänar på. Därför antas i dag en **handlingsplan för överkomliga energipriser**⁴. Planen omfattar åtgärder för att i närtid sänka energikostnaderna för företag och hushåll, samtidigt som de nödvändiga strukturreformerna påskyndas.

I samarbete med medlemsstaterna och den privata sektorn ska handlingsplanen få omdanande effekt, under iakttagande av principen om teknikneutralitet. Huvuddelen av handlingsplanen ska genomföras redan 2025. Att låta fördelarna med billigare energi komma slutanvändarna till del gör det lönsammare för industrin att investera i elektrifiering och utfasning av fossila bränslen. Investerare vill också ha klarhet. De nationella energi- och klimatplanerna är viktiga verktyg för att EU:s mål ska uppnås och för att strategiska investeringar ska få stöd. Dessutom bör medlemsstaternas nationella strategier för att nå klimat- och energimålen 2030 omsättas i konkreta åtgärder utan dröjsmål.

I handlingsplanen är tre initiativ särskilt relevanta för industrin: 1) lägre energiräkningar, 2) snabbare utbyggnad av ren energi och elektrifiering, med färdigställda sammanlänknings- och kraftnät och ren tillverkning samt 3) välfungerande gasmarknader.

2.1. Lägre energiräkningar

Lägre kostnader för elförsörjningen börjar med att man fullständigt genomför reformerna i de nyligen antagna rättsakterna om elmarknadens utformning⁵ och främjar energieffektivitet. En snabb ökning av antalet energiköpsavtal (inbegripet gränsöverskridande avtal) och differenskontrakt är avgörande för att göra produktion av ren energi mer attraktiv för industriella användare och mindre beroende av volatila fossila bränslen på kortsiktiga marknader.

Mer kan göras för att stödja användningen av energiköpsavtal. **Kommissionen inleder i dag tillsammans med Europeiska investeringsbanken (EIB) ett pilotprogram för energiköpsavtal för företag**, preliminärt för 500 miljoner euro. I det här pilotprogrammet ska EIB motgaranterar en del av företagets energiköpsavtal, främst för små och medelstora företag, midcap-bolag och energiintensiva industrier, för långfristiga inköp av el. I enlighet med strategin för elmarknadens utformning kommer kommissionen att samarbeta med EIB för att främja energiköpsavtal på ett teknikneutralt sätt. **EIB avser också att lägga fram ett paket för kraftnät och tillverkning** för den europeiska leveranskedjan som ska ge motgarantier till tillverkare av kraftnätskomponenter, preliminärt för minst 1,5 miljarder euro. Paketet ska ge de här företagen den förutsägbarhet som krävs för att öka produktionen. EIB-gruppen fortsätter att öka takten i energiinvesteringarna, precis som den gjorde inom REPowerEU.

Kommissionen ska till i juni 2025 förenkla reglerna om statligt stöd för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, fasa ut fossila bränslen i industrin och se till att det finns

⁴ COM (2025) 79 final.

⁵ Direktiv (EU) 2024/1711 och förordning (EU) 2024/1747.

tillräcklig kapacitet inom tillverkning av ren teknik i EU⁶. Kommissionen erkänner medlemsstaternas rätt att besluta om sin energimix, och avser att bedöma statligt stöd till leveranskedjor och teknik på kärnenergiområdet i enlighet med fördraget och under iakttagande av principen om teknikneutralitet. **Kommissionen kommer att ge medlemsstaterna vägledning om hur differenskontrakt bör utformas**, bland annat hur de kan **kombineras med energiköpsavtal**, i enlighet med statsstödsreglerna. I anslutning till det kommer kommissionen att anta nya regler om **gränsöverskridande förhandstilldelning av kapacitet** senast 2026. Reglerna ska ge stora industrikunder bättre möjligheter att säkra den elproduktion de behöver för sin verksamhet. Detta ska också bidra till terminsmarknadernas utveckling och en tryggare elförsörjning på lång sikt. Vidare tänker kommissionen inhämta medlemsstaternas synpunkter på ett instrument för ren flexibilitet baserat på energiköpsavtal och på att industrin åtar sig att förbruka ren el. Instrumentet ska utformas på ett sätt som i tillräcklig utsträckning begränsar riskerna för snedvridning av konkurrensen och subventionskonkurrens på den inre marknaden, i enlighet med statsstödsreglerna.

Industrikunder har stor potential att anpassa efterfrågan till tillgången på billig ren energi så att de förbrukar mer när priserna är låga och mindre när de är höga. Genom att tillhandahålla produkter som är anpassade till olika industriella och andra konsumenters behov kan industrin frivilligt och omedelbart spara energi. Kommissionen kommer senast fjärde kvartalet 2025 att **ta fram riktlinjer för medlemsstaterna och detaljhandlarna om främjande av ersättning för flexibilitet i detaljistavtal**.

Som ett första steg bör medlemsstaterna snarast slutföra förhandlingarna om energiskattedirektivet⁷ så att skattereglerna gynnar elektrifiering och incitamenten att använda fossila bränslen avlägsnas. För att på kort sikt hjälpa industrin, särskilt energiintensiv industri som investerar i utfasning av fossila bränslen, bör medlemsstaterna också sänka skatterna på el och avskaffa avgifter som finansierar insatser som inte har med energi att göra. Enligt energiskattedirektivet får elskatten sänkas till noll för energiintensiva industrier. Därför avser **kommissionen att utfärda** en rekommendation om hur skattesatserna kan sänkas verkningsfullt och **kostnadseffektivt**. När det gäller nätavgifter kommer kommissionen att lägga fram en **rekommendation och vägledning om harmoniserad utformning av tariffmetoder** för nätavgifter, och beroende på hur effektiva de är föreslå ny lagstiftning.

Ett effektivt nät låter energin flöda från den plats där den produceras dit där den behövs, så att alla kan dra nytta av energin till bästa möjliga kostnad. Kommissionen tänker lägga fram ett **uropeiskt kraftnätspaket** för att bland annat förenkla de transeuropeiska energinäten, sörja för gränsöverskridande integrerad planering och hantering av projekt, särskilt sammanlänkningsplaner, förenkla tillståndsgivningen, förbättra planeringen av distributionsnät, stärka digitalisering och innovation samt öka synligheten och prioriteringen av tillverkningsindustrins försörjningsbehov, med utgångspunkt i bland annat åtgärderna i handlingsplanen för kraftnätet.

Eftersom naturgas förväntas förbli den viktigaste pridfaktorn för el i EU under de närmaste åren är kommissionen redo att bistå medlemsstaterna när de utformar statsstöd. Detta gör det möjligt för medlemsstaterna att hantera extrema pristoppar och exceptionella prismiljöer och se till att

⁶ Se avsnitt 4.3.

⁷ COM(2021) 563 final.

höga gaspriser inte nödvändigtvis leder till höga elpriser, baserat på beprövade modeller i krissituationer.

2.2. Påskynda utbyggnaden av ren energi och tillverkning

Energiintensiva industrier behöver en stabil och trygg försörjning med ren energi till överkomliga priser. **Det är nödvändigt att minska tiden för tillståndsgivning för utbyggnad av projekt för kraftnät, energilagring och förnybar energi.** Hittills har dock endast sju medlemsstater anmält att de fullständigt införlivat de mer rationaliserade tillståndsreglerna i det nya direktivet om förnybar energi. Effekterna av det i de länderna har varit tydliga och positiva. Alla medlemsstater bör utnyttja denna möjlighet på bästa sätt, eftersom det för in mer billig el i systemet. Kommissionen kommer som ett delmål i närtid att stödja medlemsstaterna i införlivandet och genomförandet av befintlig lagstiftning om energitillståndsgivning. Den tänker utbyta bästa praxis och rekommendationer och inleda en genomförandedialog om energitillståndsgivning.

Långdragen tillståndsgivning är också ett allvarligt problem för energiintensiva industrier som vill elektrifiera sig. Därför tänker kommissionen i den kommande **rättsakten om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin lägga fram konkreta åtgärder för att ta itu med flaskhalsar i tillståndsgivningen som rör tillgång till energi och fossilfrihet i industrin**, utan att göra avkall på miljöskyddet och skyddet av människors hälsa. Åtgärderna utgår från erfarenheterna av förordningen om påskyndad tillståndsgivning⁸, direktivet om förnybar energi⁹, förordningen om transeuropeiska energinät¹⁰, förordningen om kritiska råvaror¹¹ och förordningen om nettonollindustri¹². På vissa på förhand fastställda områden för skyndsamhet och om ett tvingande allmänintresse kräver det, kan detta underlättas genom åtgärder som tysta godkännanden av vissa administrativa beslut i tillståndsförfarandet, om den principen finns i det nationella rättssystemet, och gemensamma kontaktpunkter för utvecklare.

Digitalisering är viktig för tillståndsprocessen. Digitaliseringen kan påskynda förfarandena och göra det mer förutsägbart hur länge det kommer att ta. Kommissionen kommer att ge ytterligare incitament till användningen av dataområden, EU:s rymdbaserade data och tjänster och AI för att säkerställa att olika datamängder, däribland geologisk, rumslig och naturlig kartläggning av ekosystem eller utsläppsdata, är lättillgängliga för de nationella myndigheterna som underlag för beslutsfattandet.

2.3. Välfungerande gasmarknader som ger resultat

Priset på importerad naturgas har en direkt inverkan på både gas- och elpriserna i EU. För att minska prisvolatiliteten och spekuleringarna måste marknaderna fungera ordentligt. Heltäckande tillsyn och nära samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och finanstillsynsmyndigheter krävs för att förhindra otillbörlig marknadspåverkan och täppa till kryphål som rör bristande öppenhet, informationsasymmetri och risk för marknadskoncentration.

Tidigare den här månaden tillsatte kommissionen en **arbetsgrupp för gasmarknaden för att grundligt granska EU:s naturgasmarknader** och vid behov gripa in för att få dem att fungera

⁸ Rådets förordning (EU) 2022/2577.

⁹ Direktiv (EU) 2023/2413.

¹⁰ Förordning (EU) 2022/869.

¹¹ Förordning (EU) 2024/1252.

¹² Förordning (EU) 2024/1735.

optimalt och förhindra affärsmetoder som snedvrider marknadsbaserad prissättning, med utgångspunkt i lärdomarna från energikrisen. Kommissionen tänker inleda ett brett samråd med de berörda parterna för att bedöma om lagstiftningen behöver ändras för heltäckande och skarvfri tillsyn, så att reglerna för energi- och finansmarknaderna stärks och är anpassade till varandra (marknader för finansiella instrument/integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi¹³). Ett annat mål är att minska den administrativa bördan för företag som verkar på de finansiella energimarknaderna (samlad rapportering). Samrådet ska omfatta olika aspekter av regleringen¹⁴, den gemensamma tillsynen av energi- och finansmyndigheter och inrättandet av en gemensam harmoniserad databas med alla relevanta marknadsdata med full åtkomst för alla tillsynsmyndigheter. Samrådet ska redovisas senast fjärde kvartalet 2025.

Dessutom kan bättre samordning mellan medlemsstaterna och mer flexibel fyllningstakt med kommissionens stöd bidra till att minska påkänningarna på systemet och förebygga marknadssnedvridningar i samband med **återfyllning av gaslager**, stödja återfyllning till bättre inköpsvillkor och stärka försörjningstryggheten.

Flaggskeppsåtgärder – Energi och infrastruktur till överkomliga priser	Tidslinje
Handlingsplan för överkomliga energipriser	1 kv. 2025
EIB:s pilotprogram med garantier för dem som köper energiköpsavtal, särskilt små och medelstora företag och energiintensiv industri	2 kv. 2025
Förslag om förlängning av gaslagringsförordningen	1 kv. 2025
Ramen för statligt stöd inom ramen för given för en ren industri	2 kv. 2025
Rekommendation om nätavgifter	2 kv. 2025
Rättsakt om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin Snabbare tillståndsgivning för tillgång till energi och fossilfrihet i industrin	4 kv. 2025
Rekommendation om energibeskattnings	4 kv. 2025
Vägledning om utformningen av differenskontrakt, inbegripet kombinationer av differenskontrakt och energiköpsavtal	4 kv. 2025
Vägledning om främjande av ersättning för flexibilitet i detaljistavtal	4 kv. 2025
Paketet om kraftnät	1 kv. 2026
Nyckelprestandaindikator – Öka elektrifieringstakten för hela ekonomin från 21,3 % i dag till 32 % 2030 ¹⁵	

¹³ Förordning (EU) 2011/1227 och direktiv (EU) 2014/65.

¹⁴ Inbegripet parametrar som styr tillämpningen av undantaget för sidoverksamhet, reglerna om kretsbytare och positionslimiter, de krav som gäller för handelsplatser och marknadsaktörer samt vissa aspekter av spotmarknadernas funktion (t.ex. tillämpning av krav liknande dem i det finansiella regelverket på spotenergibörser).

¹⁵ Uppgifter från Eurostat, från SWD (2025) 11 final.

Nyckelprestandaindikator – Installera kapacitet för förnybar el på 100 GW om året fram till 2030¹⁶

3. Pionjärmarknader: främja ren tillgång och efterfrågan

För att fossilfria produkter ska vara affärsmässiga behövs också konkreta åtgärder på efterfrågesidan. Företagen gör de nödvändiga investeringarna endast om de är säkra på att det finns en marknad för produkterna.

Given för en ren industri skapar förutsättningarna för att den här efterfrågan ska uppstå. Genom att skapa pionjärmarknader för europeisk ren teknik och rena produkter får EU en bättre ställning som världsledare i den rena omställningen. Detta stärker också konkurrenskraften inom viktiga rena sektorer och erbjuder trygghet för hållbar tillverkning av rena produkter och för sysselsättningen. Pionjärmarknader bidrar till stordriftsfördelar, minskar kostnaderna och gör hållbara alternativ mer lättillgängliga för både konsumenter och företag. Denna ökade efterfrågan ger industrin incitament att påskynda omställningen till renare och mer cirkulära produktionsmetoder, vilket skapar både miljönytta och ekonomisk nytta.

De nya åtgärderna kompletterar insatserna för EU:s väletablerade mål att skapa en marknad för avskild koldioxid. Strategin för industriell koldioxidhantering¹⁷ ska göra det lönsamt med den här sortens permanent koldioxidavskiljning för att kompensera för restutsläpp i sektorer där det är svårt att minska utsläppen, bland annat i samband med översynen av direktivet om EU:s utsläppshandelssystem¹⁸ 2026. Åtgärder ska utarbetas för att erkänna användningen av avskild koldioxid i fler produkter och förhindra dubbelräkning av inbäddade koldioxidutsläpp, om avfallsförbränning tas med i EU:s utsläppshandelssystem. Dessutom kommer kommissionen att stödja snabbare utveckling och utbyggnad av små modulära reaktorer (SMR).

3.1. Andra kriterier än pris vid offentlig upphandling och incitament för privata inköp

Politiken för offentlig upphandling är ett kraftfullt verktyg för att bidra till att övervinna hinder för marknadstillträde och stödja hållbara och resilienta industriekosystem, sysselsättning och värdeskapande i EU. Avgränsade mandat och icke-prisrelaterade kriterier för hållbarhet, resiliens och EU-innehåll i överensstämmelse med EU:s internationella rättsliga åtaganden kan anpassa det nationella spenderandet till EU:s övergripande agenda för fossilfrihet och konkurrenskraft, så att de offentliga utgifterna bidrar till innovation, hållbarhet, välbefinnande och skapandet av bra jobb. Det är också ett tydligt incitament för tillverkarna att satsa på hållbar och resiliensproduktion.

I rättsakten om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin ska det införskriterier på resiliens och hållbarhet för att främja ren europeisk energi för energiintensiva sektorer. De här kriterierna (t.ex. renhet, resiliens, cirkularitet och cybersäkerhet) ska stärka efterfrågan på rena produkter som är Made in EU, bygga på erfarenheterna av förordningen om netto-nollindustri, främja innovation samt EU:s

¹⁶ Eurostat:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_inf_epc__custom_15272393/default/table?lang=en

¹⁷ COM (2024) 62 final: Detta förutsätter att medlemsstaterna betecknar avskiljningsprojekt som strategiska enligt förordningen om netto-nollindustri och att olje- och gasföretagen tillhandahåller en lagringskapacitet på 50 miljoner ton koldioxid till 2030.

¹⁸ Direktiv (EU) 2023/959.

miljömässiga och sociala normer och garantera lika spelregler för alla. Samtidigt kan andra kriterier än pris tillämpas på andra områden som finansieras av EU-budgeten, av nationella stödprogram och genom offentlig och privat upphandling på ett sätt som gynnar de energiintensiva industrierna¹⁹.

Utöver denna signal i närtid avser kommissionen att under 2026 lägga fram ett förslag om översyn av reglerna om offentlig upphandling. Då kan kriterier på hållbarhet, resiliens och europeiskt företräde tas med i offentlig upphandling inom EU på strategiska områden. Översynen ska befästa och förtydliga samverkan mellan bestämmelserna om offentlig upphandling i olika rättsakter för att förenkla tillämpningen för de upphandlande myndigheterna. Alla förvaltningsnivåer, från nationell till lokal nivå, bör kunna tillämpa kriterierna. Kriterierna ska också utökas så att de ger incitament inom privat upphandling genom åtgärder som livscykelbaserade utsläppsnormer för koldioxid.

Privata inköp kan ha stor inverkan på efterfrågan. Som redan görs i andra regioner i världen och som rekommenderas i Draghirapporten avser kommissionen att bedöma hur krav och icke-prisrelaterade kriterier ska inkluderas i den relevanta produktlagstiftningen, exempelvis koldioxidsnålt stål, förnybar energi, hållbara battericeller för personbilar och fordonsparker samt byggregler. Det måste finnas en tydlig koppling mellan incitament för fossilfrihet och industrins insatser för cirkularitet. Produktmärkning av industriprodukter, som kompletteras med rätt incitament, är ett kraftfullt verktyg för att påskynda omställningen till fossilfri tillverkning så att tillverkarna kan dra nytta av det ”gröna pristillägget” och få avkastning på sina investeringar i utfasning av fossila bränslen. Om den här märkningen knyts till offentlig upphandling uppmuntras tillverkarna att använda den.

Rättsakten om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin ska omfatta en ny frivillig märkning av industriprodukters koldioxidintensitet, utan överlappningar, som bygger på enkla metoder med data från utsläppshandelssystemet och samma metoder som mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM). Detta bör ligga till grund för ytterligare samverkan med de internationella insatserna för att mäta koldioxidintensitet. Av skyndsamhetsskäl avser kommissionen att inleda arbetet med stål 2025. Detta ska bygga på industrins befintliga rapportering. En märkning för cement kommer att införas enligt byggproduktsförordningen²⁰, och en ansökan om standardisering kommer snart att lämnas in. Med den här sortens märkningar kan industriproducenter särskilja koldioxidintensiteten hos sina produkter och dra nytta av särskilda incitament för exempelvis rent stål. Märkningarna kan också användas av medlemsstaterna för att utforma skatteincitament och andra stödsystem i överensstämmelse med reglerna för statligt stöd.

Samtidigt fortsätter kommissionen att arbeta med **heltäckande livscykelbedömningar**, i förekommande fall med utgångspunkt i den frivilliga märkningen enligt rättsakten om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin. Märkningarna gynnar också konsumenterna, som kan se hur stort fossilavtryck en produkt har tack vare befintlig lagstiftning (t.ex. ekodesignförordningen²¹, byggproduktförordningen och särslagstiftning om batterier och byggnader).

För att stärka dessa incitament för minskade koldioxidutsläpp krävs också att man tar itu med den brokiga floran av metoder för koldioxidredovisning i EU och omvärlden, något som orsakar förvirring för de EU-företag som är ledande inom utvecklingen av renare produkter. Kommissionen kommer att verka för att **förenkla och harmonisera metoderna för**

¹⁹ Jfr banken för utfasning av fossila bränslen i industrin.

²⁰ Förordning (EU) 305/2011.

²¹ Förordning (EU) 2024/1781.

koldioxidredovisning och senast fjärde kvartalet 2025 utpeka prioriterade områden och tänkbara alternativ för förenkling, harmonisering och tillförlitlig kontroll.

3.2. Främja användningen av förnybar och koldioxidsnål vätgas

Vätgas har central betydelse för att fasa ut fossila bränslen i EU:s energisystem, särskilt i de sektorer där det är svårt att minska utsläppen och där elektrifiering ännu inte är ett genomförbart alternativ. Tydliga regler är en förutsättning. **Därför kommer kommissionen att under första kvartalet 2025 anta en delegerad akt om koldioxidsnål vätgas** för att förtydliga reglerna för produktion av koldioxidsnål vätgas på ett pragmatiskt sätt och därigenom ge investerarna förutsägbarhet.

För att riskminimera och påskynda spridningen av vätgasproduktion i EU planerar kommissionen att det tredje kvartalet 2025 utlysa en tredje ansökningsomgång inom ramen för vätgasbanken för upp till 1 miljard euro, och uppmuntra medlemsstaterna att använda den plattform för ”auktioner som en tjänst” som kommissionen tillhandahåller, exempelvis genom att underlätta ianspråktagandet av outnyttjade EU-medel.

Dessutom ska den nya vätgasmekanismen inom ramen för Europeiska vätgasbanken under det andra kvartalet 2025 mobilisera och skapa kontakter mellan användare och leverantörer, och låta de involverade parterna få finansierings- och riskminskningsinstrument för att underlätta aggregering av användarnas efterfrågan på vätgas och vätgasbaserade bränslen i industri- och transportsektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, t.ex. sjöfart och luftfart.

Inför översynen av den delegerade akten om förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inleder kommissionen en studie för att bedöma vätgasreglernas ändamålsenlighet och kartlägga eventuella hinder för expansion av förnybar vätgas. Kommissionen stöder också löpande de berörda parterna i certifieringsprocessen, bland annat med regelbundet uppdaterade frågor och svar på nätet.

Flaggskeppsåtgärder – pionjärmarknader: främja ren tillgång och efterfrågan	Tidslinje
Delegerad rättsakt om koldioxidsnål vätgas som ger rättssäkerhet för producenter av koldioxidsnål vätgas	1 kv. 2025
Rättsakt om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin - Ny märkning av koldioxidsnåla produkter - Tillämpa krav på hållbarhet, resiliens och minsta EU-innehåll i offentlig och privat upphandling på strategiska områden för att trygga pionjärmarknader för koldioxidsnåla produkter.	4 kv. 2025
Meddelande och lagförslag om grönare fordonsparker hos företagen	2025/2026
Översyn av direktiven om offentlig upphandling för att arbeta in icke-prisrelaterade kriterier	4 kv. 2026
Nyckelprestandaindikator – Nå målet att 40 % av de viktiga komponenterna i produkter för ren teknik på EU-marknaden ska tillverkas i EU ²²	

²² Förordning (EU) 2024/1735, artikel 42.

Nyckelprestandaindikator – Minskade externa sårbarheter för de produkter som ingår i given för en ren industri, mätt genom indexet för extern sårbarhet från 0,19 i dag (EXVI)²³.

4. Offentliga och privata investeringar

Den rena omställningen i vår ekonomi kräver stora investeringar. EU måste öka sina årliga investeringar i energi, industriell innovation och expansion och transportsystem med omkring 480 miljarder euro jämfört med det föregående årtiondet²⁴. Här är det avgörande att mobilisera och utnyttja privat kapital. Detta kräver långsiktig rättssäkerhet, offentliga incitament för utfasning av fossila bränslen och effektiv samordning av politiken.

Med utgångspunkt i erfarenheterna från EU:s budget, som bidrar till klimatrelevanta åtgärder till stöd för den europeiska gröna given under den här finansieringsperioden, ska nästa fleråriga budgettram fortsätta att vara en viktig möjliggörande faktor för omställningen till ren energi. Den planerade **konkurrenskraftsfonden** ska erbjuda starkt stöd till innovativa företag för hållbara investeringar under nästa fleråriga budgettram och fungera som samlad ingång för enklare tillgång till EU-medel. Fonden ska inriktas på projekt som tillför ett europeiskt mervärde, exempelvis ren teknik, och ska samtidigt stödja utfasningen av fossila bränslen i industrin. EU-finansiering kommer att alstra betydande ytterligare investeringar i den infrastruktur och konnektivitet som krävs för att färdigställa energiunionen. Kommissionen kommer att anta en strategi för en **spar- och investeringsunion** så att kapital kan mobiliseras för privata investeringar. Det ska positionera EU som en ledande destination för investeringar industriell fossilfrihet och ren teknik.

Nu behöver EU:s industri omedelbar tillgång till kapital. För att ge stöd i närtid ska given för en ren industri mobilisera över 100 miljarder euro för att förbättra lönsamheten i ren tillverkning som är Made in EU, inklusive ytterligare 1 miljard euro i garantier under den innevarande budgetramen.

Kommissionen kommer att agera för att 1) stärka EU-finansieringen, 2) mobilisera privata investeringar och 3) göra statligt stöd och andra nationella stödsystem som går till målen för given för en ren industri mer ändamålsenliga.

4.1. Stärkt EU-finansiering

Innovationsfonden har visat sig vara ett tillförlitligt verktyg för EU:s industrier för att finansiera industriprojekt för fossilfrihet och tillverkning av ren teknik. För att öka genomslagskraften bör ytterligare finansieringsalternativ göras tillgängliga för att öka stödet till de utvalda innovationsfundsprojekt som har fått en suveränitetsstämpel enligt förordningen om den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP)²⁵. Kommissionen undersöker olika sätt att underlätta detta, bland annat genom ökade synergier mellan befintliga finansieringsinstrument, för att maximera finansieringen av innovationsfondens STEP-

²³ Kommissionens index för extern sårbarhet (EXVI) redovisas i årsrapporten om konkurrenskraft på den inre marknaden. Det är ett mått på EU:s sårbarhet för externa ekonomiska chocker. Med hjälp av detaljerade handelsdata bedöms genom indexet beroendeförhållanden, konkurrensställning och ekonomisk exponering som underlag för välgrundade politiska beslut och industrins resiliens. Indexet spårar framstegen mot målen för EU:s giv för en ren industri, i syfte att minska sårbarheterna i viktiga sektorer. 0 = låg sårbarhet, 1 = hög sårbarhet.

²⁴ SWD (2023) 68 final, åren 2021–2030.

²⁵ Förordning (EU) 2024/795.

stämplade projekt i alla regioner i EU. Samtidigt strävar kommissionen efter att ytterligare anpassa finansieringskriterierna för innovationsfonden och den nationella finansieringen tillvarandra, vilket ska påskynda godkännandet av statligt stöd för medlemsstater som vill stödja STEP-stämplade projekt. Detta ska göra processen klarare och ge medlemsstaterna incitament att anslå mer nationella medel.

Dessutom avser kommissionen att lägga fram ett förslag om en bank för utfasning av fossila bränslen i industrin med målet att samla ihop 100 miljarder euro som ska tas från innovationsfonden, ytterligare medel från delar av utsläppshandelssystemet samt en omställning av InvestEU. För att garantera att EU investerar i innovation och teknik som formar vår ekonomi och driver på den gröna och den digitala omställningen ska banken ledas av den kommande konkurrenskraftsfonden. Före översynen av direktivet om utsläppshandelssystemet 2026 ska kommissionen **under 2025 starta ett pilotprojekt med en auktion på 1 miljarder euro om utfasning av fossila bränslen i viktiga industriprocesser inom olika sektorer** till stöd för industrins fossilfrihet och elektrifiering, med hjälp av en kombination av befintliga resurser från innovationsfonden och ”auktioner som en tjänst”.

Banken för utfasning av fossila bränslen i industrin ska maximera utsläppsminskningarna. Banken kommer att använda utsläppsrätter som reserverats särskilt för det i EU:s utsläppshandelssystem för att stödja projekt med minskade koldioxidutsläpp som ett mått för att möjliggöra teknikneutralt stöd i alla industrisektorer, bland annat genom differenskontrakt för koldioxid. Banken ska utformas så att den säkerställer ett konkurrenskraftigt urval och en rättvis fördelning av stödet mellan medlemsstaterna. Den ska komplettera prissignalerna i utsläppshandelssystemet och bidra till att överbrygga finansieringsunderskottet för både kapital- och driftsutgifter.

Kommissionen planerar att 2025 anslå 6 miljarder euro från innovationsfonden till bland annat ren teknik, batteritillverkning, vätgasbanken och utfasning av fossila bränslen inom industrin. Kommissionen uppmanar också medlemsstaterna att i större utsträckning använda bidrag och ”auktioner som en tjänst” som ett beprövat sätt att samla EU-medel och nationella resurser i ett harmoniserat och konkurrensutsatt urval som är förenligt med statsstödsreglerna. Tyskland, Österrike, Litauen och Spanien har varit ledande i detta avseende genom att frigöra ytterligare finansiering för vätgasprojekt för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

Mer allmänt avser kommissionen att värna EU:s strategiska intressen genom att i allt högre grad fokusera relevanta ansökningsomgångar på industrins behov av utfasning av fossila bränslen, oftare använda resilienskriterier i konkurrensutsatta ansökningsomgångar och begränsa tredjeländers medverkan i känsliga forskningsprojekt.

Forskning och innovation (FoI) är en viktig faktor för att främja nästa generation av ren teknik, ren energi och fossilfri tillverkning i EU. Kommissionen kommer att utlysa en **ansökningsomgång inom Horisont Europa** på cirka 600 miljoner euro i arbetsprogrammet 2026–2027 för att stödja projekt som är lämpliga att tas i drift. Målet är att främja synergi mellan ramprogrammet för forskning och innovation och innovationsfonden och skapa en rad projekt som kan gå från FoI till driftsättning. För att stödja fusion som framtidens innovativa och fossilfria energikälla kommer dessutom en fusionsstrategi att föreslås, som omfattar offentlig-privata partnerskap för att påskynda kommersialiseringen.

4.2. Mobilisering av privata investeringar

InvestEU är nu det viktigaste verktyget på EU-nivå för att mobilisera privat finansiering. Det förvaltas i samarbete med EIB-gruppen, internationella finansinstitut och nationella utvecklingsbanker, och har kanaliserat över 280 miljarder euro i ytterligare finansiering till EU:s ekonomi.

Kommissionen tänker lägga fram ett förslag till ändring av InvestEU-förordningen för att öka InvestEU:s riskhanteringsförmåga. Förslaget ska förenkla och möjliggöra återanvändning av överskott från Europeiska fonden för strategiska investeringar och återflöden från tidigare finansieringsinstrument; det ska dessutom underlätta stöd i form av eget kapital. Förslaget torde **mobilisera cirka 50 miljarder euro** i kompletterande finansiering och investeringar i EU:s centrala politiska prioriteringar, t.ex. modernisering av industriprocesser, tillverkning och driftsättning av ren teknik, finansiering av energiinfrastrukturprojekt, ren mobilitet samt minskning och återvinning av avfall, till och med slutet av den innevarande budgetramen. Befintliga garantiinstrument i InvestEU kommer också att användas av EIB-gruppen, delvis i samband med en garantifacilitet för ren teknik. För att ytterligare öka finansieringen på områden som omfattas av given för en ren industri uppmuntras intresserade medlemsstater att snabbt överföra sina resurser till InvestEU:s medlemsstatskomponent.

Kommissionen kommer också att samarbeta med EIB-gruppen kring nya initiativ för de sektorer som särskilt omfattas av given för en ren industri, vid behov med stöd av InvestEU. EIB-gruppen är en av de största tillhandahållarna av klimatfinansiering och kan spela en viktig roll för att säkra ytterligare privat finansiering. Som tillkännagavs i konkurrenskraftskompassen avser kommissionen att samarbeta med EIB-gruppen och privata investerare för att starta ett TechEU-investeringsprogram som ska bidra till att överbrygga finansieringsgapet och stödja disruptiv innovation, stärka EU:s industriella kapacitet och expanderande företag som investerar i innovativ teknik som AI, ren teknik, kritiska råvaror, energilagring, kvantdatorer, halvledare, livsvetenskaper och neuroteknik. EIB fortsätter att utveckla nya strategier för att stödja europeiska företag som investerar i den rena omställningen. Det kan till exempel röra sig om incitament för minskade koldioxidutsläpp

4.3. Ramen för statligt stöd inom given för en ren industri och andra former av stöd

Nationellt stöd, däribland statligt stöd och skatteincitament, har avgörande betydelse för minskade koldioxidutsläpp och cirkularitet genom att ge ekonomisk uppbackning och minska investeringshindren. Åtgärderna gör inte bara hållbara projekt mer ekonomiskt bärkraftiga utan stimulerar också den privata sektorns medverkan.

Den nya ramen för statligt stöd inom given för en ren industri möjliggör nödvändigt och proportionerligt statligt stöd som attraherar privata investeringar. Detta ska ske genom att medlemsstaterna får en längre planeringshorisont på fem år och företagen får större förutsägbarhet för investeringar i projekt som bidrar till målen i given för en ren industri. Den nya ramen ska bidra till förenklingen av statsstödsreglerna och främja målen i given för en ren industri, utan att göra avkall på lika villkor och europeisk sammanhållning.

Förenklade och flexibla regler möjliggör snabba godkännanden av statligt stöd till utfasning av fossila bränslen, särskilt när de har genomgått en EU-urvalsprocess, liksom projekt för ren teknik, utan att otillbörlig snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden får förekomma. Ramen omfattar ”monteringsfärdiga” alternativ som låter medlemsstaterna enkelt visa att stödet är förenligt med reglerna, samt bredare användning av förenklade metoder för att fastställa stödbelopp i stället för komplexa individuella bedömningar, med utgångspunkt i

erfarenheterna från den tillfälliga kris- och omställningsramen. Dessutom möjliggörs separata stödsystem för särskilt teknik som vind- och solenergi, liksom stöd till icke-fossila flexibilitetsåtgärder och kapacitetsmekanismer för att påskynda utfasningen av fossila bränslen i energisystemet. Stöd till ytterligare tillverkning av produkter för ren teknik, t.ex. batterier och förnybar teknik, tillåts genom att reglerna för investeringar i viss strategisk tillverkningskapacitet för nettonollutrustning uppdateras.

Det är mycket viktigt att förenkla de befintliga statsstödsreglerna. Den kommande **översynen av den allmänna gruppundantagsförordningen** är tänkt att betydligt minska byråkratin för både företag och medlemsstater och underlätta det erforderliga stödet till industrin utan att göra avkall på den inre marknadens integritet. Samtidigt **håller kommissionen på att utvärdera tillkännagivandet om garantier** för att se om det fortfarande är en tillräckligt tydlig och förutsägbar ram för att bevilja statliga garantier. Statliga garantier kan vara en effektiv form av stöd som attraherar privat finansiering och samtidigt utgör en mindre börda på de offentliga medlen än stöd i form av direkta bidrag. **Kommissionen kommer också att ha ett nära samarbete med medlemsstaterna för att påskynda utformningen av nya viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse** för att effektivisera det här verktyget som stöd till industrins fossilfrihet och tillverkningen av ren teknik i EU. Kommissionen kommer att erbjuda ett nytt stödcentrum för snabbare start av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. Kommissionen avser också att samarbeta med EIB för att utveckla en **samlad ingång** för rådgivning om bidragsansökningar och finansieringsupplägg.

Förutom statsstödsreglerna är kommissionen också beredd att tillhandahålla informell rådgivning till företagen om **samarbetsprojekt som bidrar till EU:s prioriteringar** är förenliga med konkurrensreglerna, särskilt rörande innovation, fossilfrihet och EU:s ekonomiska säkerhet. Dessutom kommer riktlinjerna för bedömning av företagskoncentrationer att revideras så att man under konkurrensanalysen tar bättre hänsyn till koncentrationernas inverkan på de hållbara produkternas överkomlighet och på ren innovation, på att skapa effektivitetsvinster som ger hållbara fördelar, men även på innovation, resiliens och konkurrenternas investeringsintensitet inom vissa strategiska sektorer.

Slutligen är skattepolitiken ett viktigt sätt att uppnå målen i given för en ren industri. Beskattningen bör gynna fossila bränslen mer än ren energin. **Kommissionen kommer att rekommendera medlemsstaterna att deras bolagsskattesystem stöder lönsamheten i ren teknik.** Några åtgärder som kan tänkas är **kortare avskrivning** av tillgångar inom ren teknik, som låter företagen skriva av kostnader snabbare och dra nytta av skatteincitament som kompenserar höga initialinvesteringar, och **skattelättnader** för företag i strategiska sektorer för omställningen till ren energi, så att det blir mer ekonomiskt attraktivt att investera i metoder med minskade koldioxidutsläpp. De åtgärder som har ett inslag av statligt stöd kommer att ingå i de nya reglerna för statligt stöd. Skatterelaterade åtgärder kommer att kombineras med **ytterligare åtgärder för att minska och fasa ut subventionerna till fossila bränslen**, t.ex. under den europeiska planeringsterminen 2025. För att underlätta tillväxt och investeringar i nya innovativa företag kommer kommissionen att föreslå en 28:e rättslig ordning, som ska förenkla de tillämpliga reglerna.

Flaggskeppsåtgärder – Offentliga och privata investeringar	Tidslinje
Öka InvestEU:s riskhanteringsförmåga	1 kv. 2025
Centrum för stöd till utformning av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse	2025
Ramen för statligt stöd inom given för en ren industri	2 kv. 2025
Rekommendation till medlemsstaterna om skatteincitament till stöd för given för en ren industri	2 kv. 2025
Ansökningsomgång inom Horisont Europa	4 kv. 2025
Pilotauktion för innovationsfonden	2025
Banken för utfasning av fossila bränslen i industrin	2 kv. 2026
Investeringsprogrammet TechEU för expanderande företag i samarbete med EIB-gruppen och näringslivet	2026
Nyckelprestandaindikator: Öka den totala investeringsvolymen till stöd för industrins omställning från 52,7 miljarder euro ²⁶	

5. Den cirkulära ekonomin: tryggad tillgång till material och resurser

EU bör vara mer strategiskt med att anskaffa råvaror och returråvaror och drastiskt minska vår exponering för otillförlitliga leverantörer och förebygga leveransstörningar. Mer än någonsin bör cirkularitet driva på innovationen.

Genom att sätta cirkularitet i centrum för vår strategi för fossilfrihet gör EU inte bara viktiga material billigare och mer lättillgängliga utan minskar också vårt beroende, eftersom materialen återanvänds, återtillverkas, återvinns och stannar kvar längre i ekonomin. Den europeiska återtillverkningsmarknadens cirkulära potential spås växa från sitt nuvarande värde på 31 miljarder euro till 100 miljarder euro fram till 2030, vilket skapar 500 000 nya jobb. Detta gör EU:s industriproduktion mer hållbar, påskyndar utfasningen av fossila bränslen och förbättrar resurssäkerheten.

5.1. Snabbt genomförande av förordningen om kritiska råmaterial

För att trygga tillgången till de kritiska råvaror som krävs för den gröna och den digitala omställningen, för vilka EU är starkt beroende av ett begränsat antal leverantörer utanför EU, kommer kommissionen att **prioritera genomförandet av förordningen om kritiska råvaror**. Här ingår godkännandet av en första förteckning över strategiska projekt i mars 2025 för att säkerställa diversifiering av leverantörer i hela värdekedjan och underlätta tillgången till offentligt och privat ekonomiskt stöd för de här projekten.

Med utgångspunkt i erfarenheterna av AggregateEU tänker kommissionen skapa en plattform för aggregering av efterfrågan och en matchningsmekanism för strategiska råvaror. Som nästa

²⁶ https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-fund/investeu-indicators_en#key-indicators-selection

steg avser kommissionen att, som ett komplement till förordningen om kritiska råvaror och enlighet med rekommendationerna i Draghirapporten, inrätta ett särskilt **EU-centrum för kritiska råvaror** för att i samarbete med medlemsstaterna gemensamt köpa in råvaror för intresserade företags räkning. Andra åtgärder kan vara att samordna strategiska lager, övervaka leveranskedjorna och utforma finansiella produkter för investeringar i leverantörer i tidiga led inom och utanför EU.

5.2. Cirkulär ekonomi

EU:s industri leder loppet inom cirkularitet. Men satsningarna hindras i dag av småskalighet och avsaknad av en inre marknad för avfall, returråvaror, återanvändbara material och pionjärmarknader. För att ta itu med det kommer kommissionen att fortsätta att samarbeta med de berörda parterna för att kartlägga åtgärder som möjliggör radikala steg mot cirkularitet. EU måste också se till att produkter som innehåller värdefulla och sällsynta material används och återanvänds effektivt och så länge som möjligt innan de blir avfall, bland annat genom ett fullständigt införande av ekodesignkrav för viktiga produktgrupper.

Kommissionen kommer 2026 att anta en rättsakt om den cirkulära ekonomin för att snabba på den cirkulära omställningen med hjälp av den inre marknaden. Rättsakten ska möjliggöra fri rörlighet för cirkulära produkter, returråvaror och avfall, främja bättre tillgång till återvunnet material av hög kvalitet, stimulera efterfrågan på returråvaror och cirkulära produkter samt pressa ned kostnaderna för insatsvaror. En av åtgärderna i rättsakten är en översyn av de gällande reglerna om elektriskt och elektroniskt avfall så att reglerna blir enklare och mer ändamålsenliga och leder till att de kritiska råvarorna i avfallet återvinns. Tanken är att harmonisera kriterierna för när något slutar att vara avfall för att underlätta övergången från avfall till värdefulla returråvaror, samt på ett målinriktat sätt förenkla, digitalisera och utöka producentansvaret och öka efterfrågan genom kriterier för offentlig upphandling. Rättsakten ska ge incitament till ökad användning av metallskrot och det ska bli obligatoriskt med digitalisering av rivningstillstånd och kontroller före rivning. För att fasa ut fossila material är det mycket viktigt att kräva användning av nya råvarukällor som återvunna och biobaserade material som ersättning för exempelvis nya fossila råvaror i plast. Åtgärderna i rättsakten ska komplettera och underlätta tillämpningen av **förordningen om ekodesign för hållbara produkter**. Arbetsplanen enligt den här förordningen ska antas i april 2025.

För att öka cirkulariteten och materialåtervinningskapaciteten i EU, och bland annat nå materialåtervinningsmålet på 25 % enligt förordningen om kritiska råvaror, kommer kommissionen att överväga ytterligare åtgärder för att göra det mer attraktivt att återvinna avfall av kritiska råvaror inom unionen än att exportera det. Kommissionen kommer också att verka för åtgärder för att uppmuntra att avfallet inte ska hamna på soptipporna utan återanvändas och återvinnas genom effektivare separat insamling. Samtidigt kommer kommissionen att ta hänsyn till huruvida länder utanför EU har infört exportrestriktioner för kritiska råvaror. EU kommer också att samarbeta med länder utanför EU som vill utveckla partnerskap om cirkulär ekonomi på detta område. Exportavgifter kan bedömas och övervägas, som sedan kan sättas in för att finansiera investeringar i återvinningskapacitet.

I den europeiska batteriåtervinningsindustrin råder det akut brist på svart massa, som exporteras ut från EU trots dess ekonomiska och miljömässiga betydelse för det europeiska batteriekosystemet. Under hänsynstagande till den svarta massans farliga egenskaper **kommer kommissionen att anta särskilda bestämmelser om svart massa.**

Vi behöver inte bara riva rättsliga hinder utan också underlätta en betydande ökning av investeringarna för att tillhandahålla de returråvaror som tillverkningsindustrin behöver. Samarbete mellan medlemsstaterna och de berörda ekonomiska aktörerna kommer att främjas genom **regionövergripande cirkularitetscentrum** för att främja smart specialisering och stordriftsfördelar för återvinning. Centrumen ska kartlägga strategiska projekt på grundval av förslag från grupper av medlemsstater eller industriella aktörer, vilket möjliggör sammanslagning av olika regionala flöden. Det här tillvägagångssättet säkerställer en tillräcklig omfattning som gör det möjligt för anläggningarna att uppnå den storlek som krävs för kontinuerlig drift. Centrumen ska bygga vidare på erfarenheterna från strategiska projekt enligt förordningen om kritiska råvaror och tillämpa liknande strategier för de tekniska och biologiska material som våra industrier är beroende av. Dessutom kommer kommissionen att aktivt bistå medlemsstaterna i utformningen av ett nytt viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse om cirkulära avancerade material för ren teknik.

Kommissionen har vidare för avsikt att samla in synpunkter från marknadsaktörerna om hur europeiska företag för närvarande upphandlar och återvinner de viktigaste råvarorna och bedöma om det behövs mer samarbete mellan branschaktörerna. Detta kan kompletteras med informell vägledning om hur samarbete vid återvinning av råmaterial kan fungera effektivt och i överensstämmelse med EU:s konkurrensregler.

Kommissionen har också för avsikt att se över reglerna om **systemet för begagnade varor i momsdirektivet**²⁷, som en del av ett initiativ för grön moms för att ta upp frågan om inbäddad moms i begagnade produkter. För effektiv omställning till en cirkulär ekonomi måste arbetet slutligen utföras i nära samarbete med alla berörda parter. Därför avser kommissionen att inleda en dialog om cirkularitet inom given för en ren industri för att bidra till arbetet på rättsakten om cirkulär ekonomi och kartlägga områden där ytterligare insatser behövs.

Gödselmedel är ett exempel på vilken potential given för en ren industri har för alla sektorer. Satsningen på cirkularitet är en säkerhetssatsning: inhemsk produktion av gödselmedel, däribland koldioxidsnåla gödselmedel och gödselmedel från återvunna näringsämnen, minskar importberoendet och utsläppen, främjar cirkulära affärsmodeller och torde sänka priserna på jordbrukets insatsvaror.

²⁷ Direktiv 2006/112/EG.

Flaggskeppsåtgärder – Energi för den cirkulära ekonomin: tryggad tillgång till material och resurser	Tidslinje
Första lista på strategiska projekt enligt förordningen om kritiska råvaror	1 kv. 2025
Antagande av arbetsplan för ekodesign	2 kv. 2025
EU:s centrum för kritiska råvaror för gemensamma inköp och förvaltning av strategiska lager	4 kv. 2026
Rättsakt om den cirkulära ekonomin	4 kv. 2026
Initiativ för grön moms	4 kv. 2026
Regionsövergripande cirkularitetscentrum	4 kv. 2026
Nyckelprestandaindikator: Öka användningen av cirkulära material från dagens 11,8 % till 24 % ²⁸ fram till 2030 ²⁹ .	

6. Globala marknader och internationella partnerskap

Uppfyllelsen av målen i den nya given för ren industri är nära kopplad till vår förmåga att agera internationellt. EU kan inte nå sina mål för ren industrialisering utan partnerskap med resten av världen. Många av de kritiska råvaror som är avgörande för den gröna omställningen och för EU:s resiliens och säkerhet måste anskaffas i länder utanför EU. Samtidigt är övergången till hållbara, diversifierade och resilienta industriella leveranskedjor också en fråga av gemensamt intresse för våra partner. Vår ekonomiska framgång är också beroende av öppen, regelbaserad handel och tillträde till utomeuropeiska länders marknader för varor och kapital.

I dag tävlar världens stora ekonomier om marknadstillträde, kritiska råvaror, ny teknik och globala handelsvägar i jakten på klimatneutralitet, och de tävlar också om att vara först med att utveckla eller förvärva strategisk teknik. Dessutom står industrin inför orättvis global konkurrens, särskilt på grund av export av inhemsk överkapacitet från andra länder till extrema underpriser. Vi har gått in i en tid av global geoeconomisk konkurrens där det är nödvändigt att skydda de lika spelreglerna i omvärlden och se till att EU-marknaden inte fungerar som en dumpningsplats för världens överskottsvaror.

6.1. Partnerskap för ren handel och rena investeringar

Enligt Internationella energioorganet kommer världsmarknaden för ren energiteknik 2035 att vara värd 2 biljoner US-dollar. För att nå fram till klimatneutralitet på ett konkurrenskraftigt sätt är det av största vikt att EU:s företag, investerare och arbetstagare griper största möjliga del av detta tillfälle.

²⁸ COM(2020) 98 final: *En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa*.

²⁹ Redovisas i årsrapport om den inre marknaden och konkurrenskraften ([2025 års upplaga](#)).

EU:s vidsträckta väv av handelsavtal innebär att EU:s företag får bättre tillgång till andra länders marknader och nödvändiga insatsvaror. Det är därför mycket viktigt att EU fortsätter att **underteckna, ingå och fullständigt genomföra färdiga frihandelsavtal** och fortsätter med de pågående förhandlingarna om nya frihandelsavtal. **Partnerskap för ren handel och rena investeringar** kompletterar frihandelsavtalen genom en snabbare, flexiblare och mer målinriktad strategi som är anpassad till EU:s och partnerländernas konkreta affärsintressen. Partnerskapen kommer därför att utformas för att bättre anpassa EU:s yttre åtgärder till EU:s industripolitiska mål, under hänsynstagande till företagets möjligheter och behov. Partnerskapen ska fokusera på att bättre hantera strategiska beroenden och säkra EU:s ställning i viktiga globala värdekedjor genom att diversifiera leveranskedjorna och trygga bättre tillgång till råvaror, ren energi och ren teknik. De ska också främja samarbete om energiteknik och energipolitik för den rena omställningen och stödja insatser för minskade koldioxidutsläpp i partnerländerna. Därför kommer behoven och intressena hos EU:s och partnerländernas företag att vara avgörande för att utforma effektiva partnerskap och ta vara på de handels- och investeringsmöjligheter som de skapar.

Partnerskapen kombinerar regler, regleringssamarbete och investeringar för att utveckla strategiska rena värdekedjor tillsammans med partnerländerna. Först mobiliseras investeringar genom att man kartlägger konkreta projekt som kombinerar privat och offentlig finansiering, genom Global Gateway-investeringar som genomförs enligt ett Team Europe-upplägg. Sedan bidrar reglerna till en gynnsam miljö för rena investeringar och affärsmöjligheter för EU-företag att verka på lika villkor på utländska marknader. Därefter stöder regleringssamarbetet partnerländerna med att införa ren teknik, elektrifiering, cirkularitet, normer för utfasning av fossila bränslen samt koldioxidprissättning. Resultatet blir trovärdiga och attraktiva partnerskap som främjar investeringar i ren teknik och dessutom påskyndar den globala omställningen. Kommissionen har för avsikt att inleda det första partnerskapet i mars.

Inom den nya Medelhavspakten kommer ett ambitiöst initiativ för samarbete kring Medelhavet om energi och ren teknik att stimulera storskaliga offentliga och privata investeringar i förnybar energi. Dessutom kommer vår diplomati att fortsätta att stödja partnerländerna i deras gröna omställning inom ramen för en ambitiös klimat- och miljöpolitik och nationellt fastställda bidrag enligt Parisavtalet. EU bör anta en strategi för energisamarbete med inriktning på tre nyckelområden: diplomati, tekniskt bistånd samt ekonomi, så att verksamheten samordnas med medlemsstaterna för olika partnerländer.

6.2. Förbättringar av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen

Mekanismen för koldioxidjustering vid gränserna (CBAM) garanterar att EU-industrins insatser för att minska utsläppen inte motverkas av koldioxidintensiv import av varor som produceras utanför EU, och dessutom ger mekanismen resten av världen incitament till utfasning av fossila bränslen och koldioxidprissättning. Uppgifter som samlats in hittills visar dock att ett begränsat antal importörer står för mer än 99 % av de inbäddade växthusgasutsläppen i importvarorna. Kommissionen föreslår att mekanismen ska förenklas avsevärt, vilket skulle minska den administrativa bördan för industrierna och deras leveranskedjor, samtidigt som incitamenten för global koldioxidprissättning kvarstår. Detta är ett första nödvändigt steg för att göra mekanismen mer verkningsfull.

Under andra halvåret 2025 avser kommissionen också att lägga fram en **heltäckande rapport om översynen av mekanismen**. Kommissionen tänker bedöma i vilken omfattning mekanismen kan utökas till fler sektorer i EU:s utsläppshandelssystem och produkter i senare led. Den tänker också bedöma om indirekta utsläpp kan tas med i alla sektorer som mekanismen omfattar, med beaktande av EU-producenternas indirekta elkostnader. Dessutom ingår en strategi mot risken för kringgående. Samtidigt har kommissionen också för avsikt att se över hur man kan åtgärda problemet med koldioxidläckage för varor som exporteras till länder utanför EU. Översynen kommer att åtföljas av ett lagförslag under första halvan av 2026.

Samtidigt kommer EU genom tekniskt bistånd och regleringssamarbete att fortsätta att stödja partnerländernas insatser för att minska koldioxidutsläppen. Genom den nyligen startade arbetsgruppen diplomati på områdena internationell koldioxidprissättning och internationella koldioxidmarknader avser kommissionen också att främja utvecklingen av koldioxidprissättning och koldioxidmarknader i hela världen genom att hjälpa partnerländerna att utveckla en effektiv politik för koldioxidprissättning och robusta strategier för internationella koldioxidmarknader.

6.3. Främja och värna: lika spelregler för EU:s industri

EU måste förbli en attraktiv plats för affärsverksamhet, samtidigt som det garanteras att utländska investeringar, särskilt inom strategiska sektorer, bidrar till ekonomisk tillväxt utan att försämra EU:s ekonomiska säkerhet. Kommissionen kommer i nära samråd med berörda parter i näringslivet och medlemsstaterna att föreslå åtgärder för att se till att **utländska investeringar i EU bättre bidrar till EU-industrins långsiktiga konkurrenskraft**, dess teknikförsprång och ekonomiska resiliens samt skapandet av bra jobb i EU. För att ta ett exempel: för projekt som inbegriper utländska investeringar, särskilt när offentlig finansiering ingår, kan medlemsstaterna kollektivt överväga villkor som ägande av utrustningen, insatsvaror från EU, rekrytering av EU-baserad personal, behovet av samriskföretag eller överföringar av immateriella rättigheter, med början i vissa strategiska sektorer som bilindustri och tillverkning av utrustning för förnybar energi.

Samtidigt är det mycket viktigt att se till att utländska investeringar inte undergräver säkerhet och allmän ordning i EU. Under den pågående översynen av förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar³⁰ har Europaparlamentet och rådet möjlighet att ytterligare stärka EU:s regler om granskning av investeringar genom att minska skillnaderna mellan nationella granskningssystem, införa resilienskrav och anpassa sina upplägg och strategier till varandra och därigenom minska risken för forumshopping.

Kommissionen kommer senast i januari 2026 att anta riktlinjer om centrala begrepp i förordningen om utländska subventioner³¹, till exempel hur kommissionen bedömer utländska subventioners snedvridande effekter. Av riktlinjerna ska det också framgå när kommissionen kan besluta att granska koncentrationer enligt reglerna om utländska subventioner, om koncentrationerna ligger under trösklarna men riskerar att äventyra lika villkor på den inre marknaden. Kommissionen kommer att på eget initiativ inleda undersökningar av utländska subventioner inom strategiska sektorer.

³⁰ Förordning (EU) 2019/452.

³¹ Förordning (EU) 2022/2560.

I samklang med målet om konkurrenskraft, resiliens och hållbarhet tänker kommissionen överväga att anpassa tullarna inom de bundna nivåerna, vid behov till högsta möjliga nivå, med undantag för exempelvis miljöskydd.

Kommissionen kommer också att fortsätta att snabbt och effektivt sätta in handelspolitiska skyddsinstrument, t.ex. antidumpnings- och antisubventionstullar, när det behövs. För att skydda våra industrier mot orättvis konkurrens och se till att vår marknad inte fungerar som dumpningsplats för statligt beordrade överskottsvaror kommer vi att skärpa de befintliga handelspolitiska skyddsinstrumenten, bland annat genom att förkorta tidsfristerna för utredningar och oftare inleda ärenden på eget initiativ. Kommissionen kommer också att i samverkan med medlemsstaterna och de berörda parterna överväga om fler instrument behövs för att komplettera och reformera den handelspolitiska verktygslådan.

Eftersom protektionismen tilltar i hela världen finns det en risk för att den **globala överkapaciteten** kommer att leda om till marknaden i EU. Kommissionen kommer att ta itu med överkapaciteten genom att intensifiera det internationella och multilaterala samarbetet, med fokus på att spåra upp och åtgärda de bakomliggande orsakerna till icke-marknadsbaserade åtgärder, exempelvis subventioner som leder till snedvridningar i viktiga industrier och handelsmönster och handelsmönster för kritiska varor och kritisk teknik. EU kommer att sträva efter ett närmare samarbete inom G7 på detta område och utbyta information för att säkerställa att självständiga och kollektiva åtgärder är väl samordnade och effektiva.

Flaggskeppsåtgärder – Globala marknader och internationella partnerskap	Tidslinje
Inleda förhandlingarna om det första partnerskapet för ren handel och rena investeringar	1 kv. 2025
Förenkling av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM)	1 kv. 2025
Heltäckande översyn av CBAM med en bedömning av möjligheten att låta CBAM omfatta andra sektorer i EU:s utsläppshandelssystem med risk för koldioxidläckage, sektorer i senare led och indirekta utsläpp och stöd till exportörer, för att täppa till kryphål	3 kv. 2025
Samarbetsinitiativ för energi och ren teknik i Medelhavsområdet	4 kv. 2025
Lagförslag om utökning av CBAM	1 kv. 2026
Riktlinjer för förordningen om utländska subventioner	1 kv. 2026

7. Kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet för social rättvisa och en rättvis omställning

Alla människor, samhällen och företag bör kunna dra nytta av den rena omställningen. Åtagandet i given för en ren industri är därför en rättvis omställning som leder till arbetstillfällen av hög kvalitet och ger människor egenmakt, med utgångspunkt i deras kompetens, samtidigt som social sammanhållning och rättvisa främjas i alla regioner. Vår industri behöver kvalificerad arbetskraft och måste erbjuda arbetstillfällen av hög kvalitet för att attrahera de bästa begåvningarna. Att sätta arbetstagare och lokalsamhällen i centrum för

industrins omställning, ta vara på talanger och bygga upp den nödvändiga kompetensen är avgörande för en framgångsrik omställning till ren energi. Samtidigt innebär den rena och den digitala omställningen också förändringar av arbetskraften och nya kompetenskrav.

7.1. Stöd till kompetens

Industrin behöver bättre tillgång till kompetens. Kommissionen avser att lägga fram ett förslag om en kompetensunion som en övergripande kompetensstrategi för att ge människorna den kompetens de behöver för att förverkliga sin potential och för att säkerställa att arbetsgivarna kan få tillgång till den kompetens de behöver för en dynamisk och konkurrenskraftig ekonomi. Kommissionen kommer också att se över EU:s stödmodeller för branschspecifika kompetensinitiativ (däribland akademier, kompetenspakten, alliansen för lärlingsutbildning och yrkeskunskapscentrumen) för att rationalisera satsningarna på kompetenshöjning i strategiska branscher med koppling given för en ren industri, med ett förstärkt stöd med upp till 90 miljoner euro från Erasmus+.

Kompetensunionen ska stärka vår kompetensinventering och bland annat inriktas på investeringar, vuxenutbildning och livslångt lärande, yrkesutbildning, högre utbildning, bevarande och erkännande av kompetens samt attraherande och integration av kvalificerade begåvningar från länder utanför EU, däribland den nya EU-talangreserven. För att åtgärda svårigheterna med erkännande av kompetens överväger kommissionen ytterligare åtgärder för rationaliserade och förenklade processer och även digitaliseringsverktyg. Ett **initiativ för kompetensportabilitet** ska göra det lättare att få färdigheter som förvärvats i ett land erkända i ett annat land.

7.2. Stöd till arbetstagare under omställningen

Vår industri behöver förbli attraktiv som arbetsplats. Färdplanen för arbetstillfällen av hög kvalitet, som ska utarbetas tillsammans med arbetsmarknadens parter, är avsedd att hjälpa medlemsstaterna och industrin att tillhandahålla bra arbetsvillkor, höga normer för hälsa och säkerhet, tillgång till utbildning och rättvisa övergångar på arbetsmarknaden för arbetstagare och egenföretagare samt kollektivförhandlingar, i syfte att locka begåvningar och bidra till de europeiska industriföretagens konkurrenskraft.

Färdplanen ska ge stöd till arbetstagare under omställning. Därför avser kommissionen att med arbetsmarknadens parter diskutera en ram för att stödja omstruktureringsprocesser på EU-nivå och medlemsstatsnivå. Ramen ska inriktas på en rättvis omställning, föregripande av förändringar, snabbare insatser när det finns ett hot om omstrukturering samt förbättrade regler för information och samråd.

Investeringarna bör kombinera inkomstskydd och aktiv arbetsmarknadspolitik för att stödja arbetstagare under omställning, inbegripet arbetsförmedlingstjänster, möjligheter till utbildning och omskolning samt stöd till företagande som bland annat kan ta formen av stöd till utsatta grupper.

Diskussionen kommer också att omfatta hur Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter fungerar för att se hur den kan bidra bättre. Som underlag för arbetet på området **kommer kommissionen att inrätta ett europeiskt observationsorgan för rättvis omställning.** Organet ska bygga upp evidensbasen om rättviseaspekter av den gröna

omställningen, utveckla standardiserade indikatorer, samla in bästa praxis och underlätta datadelning för att mäta effekter och resultat i samband med sysselsättning, skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet och övergångar mellan anställningar, omskolning av arbetskraften, investeringsbehov, socialt skydd och tillgång till grundläggande tjänster³² samt öppen dialog med arbetsmarknadens parter, regionala och lokala myndigheter, det civila samhället och andra berörda parter om aspekter som rör en rättvis omställning.

Kommissionen kommer att undersöka olika sätt att förbättra genomförandet av Fonden för en rättvis omställning på grundval av erfarenheterna och kartlägga bästa praxis som underlag för utformningen av instrument under nästa fleråriga budgetram. Dessutom kommer kommissionen att anta en EU-plan för bostäder till överkomlig kostnad för att bland annat underlätta arbetskraftens rörlighet till arbetsplatser i storstadsområden.

Sociala villkor för offentlig finansiering säkerställer att arbetstagarna kan dra nytta av stödet till industrin, bland annat för att främja kollektivförhandlingar. Denna strategi ligger i linje med EU:s bredare mål att främja social rättvisa tillsammans med ekonomisk tillväxt. Stärkt konkurrenskraft måste bygga på de befintliga sociala landvinningarna och EU:s sociala modell för en inkluderande och rättvis grön omställning.

EU kommer att ytterligare stödja arbetsrättsliga och sociala normer för att säkerställa att omställningen är rättvis och rimlig för alla, bland annat i samband med kommissionens utvärdering av reglerna om offentlig upphandling.

Som en del av översynen av den allmänna gruppundantagsförordningen kommer kommissionen också att bedöma om och hur statsstödsreglerna kan uppdateras för att ge industrin bättre incitament att investera i kompetenshöjning, omskolning, arbetstillfällen av hög kvalitet och rekrytering av arbetstagare för en rättvis omställning. Kommissionen kommer att bedöma om det går att öka användningen av **utbildnings- och kompetensvillkor** för offentlig finansiering till stöd för planering och hantering av förändringar och den industriella omställningen. Dessutom spelar konkurrenspolitiken en avgörande roll för att skydda enskildas rättigheter mot kränkningar, bland annat på det digitala området, och för att se till att nya aktörer agerar rättvist och inte koncentrerar den ekonomiska och strategiska makten på ett otillbörligt sätt.

Social leasing av rena produkter kan säkerställa att alla i EU drar nytta av den rena omställningen, utan negativa fördelningseffekter, och kan dessutom bidra till att stimulera efterfrågan på rena produkter. Därför tänker kommissionen utarbeta en **vägledning till medlemsstaterna om social leasing av utsläppsfria fordon, värmepumpar och andra rena produkter** och ge ekonomiskt stöd till enskilda för att få tillgång till sådana rena produkter, som också berättigar till stöd från den sociala klimatfonden.

³² I enlighet med rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet, 2022/C 243/04, 16 juni 2022, och meddelandet *EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar*, COM(2013) 882 final, 13 december 2013.

Flaggskeppsåtgärder – Kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet för social rättvisa	Tidslinje
Kompetensunion	1 kv. 2025
Färdplan för sysselsättning av hög kvalitet	4 kv. 2025
Vägledning om social leasing av rena produkter	2025
Europeiskt observationsorgan för rättvis omställning	1 kv. 2026
Initiativ för kompetensportabilitet	2026
Översyn den allmänna gruppundantagsförordningen för sociala företag och rekrytering av arbetstagare med sämre förutsättningar	4 kv. 2027
Nyckelprestandaindikator: Minska antalet yrken som kräver särskilda färdigheter eller kunskaper för den gröna omställningen där minst fem medlemsländer rapporterat en brist. Det fanns 2024 hela 27 sådana yrken ³³ .	

8. Given för en ren industri i enskilda sektorer

Given för en ren industri ska fungera som en grund för dialog med industrin, särskilt små och medelstora företag, för att utveckla omställningsvägar i enskilda sektorer. Det ska möjliggöra välgrundade investeringsbeslut och underlätta mobiliseringen av mer kapital till omställningen, vilket i sin tur påskyndar framstegen mot en renare och mer konkurrenskraftig framtid för industrin.

För att anpassa åtgärderna till de enskilda sektorernas särskilda behov pågår arbetet med flera sektorsspecifika planer under 2025, följt av andra sektorer allt efter omständigheterna:

En industrihandlingsplan för bilindustrin ska antas den 5 mars, med utgångspunkt i den pågående strategiska dialogen. Handlingsplanen ska åtgärda behoven i fordonsindustrins värdekedja, med ett starkt fokus på innovation inom framtida teknik och kapacitet.

En **handlingsplan för stål och metaller**, som bygger på den strategiska dialog som ska inledas den 4 mars, ska innehålla konkreta åtgärder för både järn- och stålindustrin och övrig metallindustri – ryggraden i EU:s industri i århundraden – som är avgörande för den rena och den digitala omställningen.

Ett **paket för kemikalieindustrin**, som är tänkt att antas i slutet av 2025, ska erkänna kemikaliesektorns strategiska roll som en ”industri av industrier” och även behandla kritiska

³³ Uppgift från Europeiska arbetsmyndigheten, baserat på uppgifter från Eures nationella samordningskontor. Kraven på färdigheter och kunskaper överensstämmer med taxonomin Europeisk klassificering av färdigheter, kvalifikationer och yrken (Esco) för färdigheter för den gröna omställningen, med exempel som analyserats med hjälp av indexet för grön intensitet för Esco.

molekyler. Paketet ska innehålla riktade initiativ för att stärka branschens konkurrenskraft och modernisering samt stödja produktion och innovation i Europa.

En **investeringsplan för hållbara transporter** ska innehålla åtgärder på kort och medellång sikt för att prioritera stöd till enskilda förnybara och koldioxidsnåla bränslen för luftfart och sjöfart, som många energiintensiva industrisektorer är beroende av. Dessutom ska utbyggnaden av laddinfrastruktur påskyndas. Nya regler som underlättar stödet till en övergång till hållbara landtransportsätt ska göra det möjligt för järnvägssektorn att bidra till den rena och den digitala omställningen.

Kommissionen avser också att lägga fram en **bioekonomistrategi** för att förbättra resurseffektiviteten och utnyttja den betydande tillväxtpotentialen hos biobaserade material som ersättning för fossilbaserade material, samt de tillhörande industrierna. Detta kan också ytterligare minska beroendet av importerade råvaror. I den nya sektorsplanen för bioekonomin fastställs prioriteringar för tillverkning och användning av biomaterial och för att hålla kvar dem så länge som möjligt i ekonomin. Havspakten ska främja innovation inom blå ren teknik, förnybar teknik offshore och metoder för cirkulär ekonomi.

9. Slutord

Att sätta fossilfrihet och cirkularitet i centrum för den ekonomiska politiken är det enda sättet för EU att hålla jämna steg med sina resursrika konkurrenter. Given för en ren industri är strategin för att åstadkomma detta. EU:s nettoutsläpp av växthusgaser är nu 37 % lägre än 1990, samtidigt som BNP har ökat med 68 % under samma tid. Dessa framsteg visar hur fossilfrihet är en drivkraft för ekonomisk tillväxt och välbefinnande och öppnar nya vägar för människorna i EU.

EU har alla verktyg som krävs, men den verkliga styrkan uppstår när verktygen är strategiskt anpassade till varandra och används samstämmigt för att nå gemensamma mål. Ett viktigt inslag i strategin är att behålla unga talanger och skapa möjligheter som inspirerar och engagerar nästa generation. Strategin bygger på samklang mellan inre och yttre åtgärder, så att våra starka sidor anpassas till dagens geopolitiska förhållanden där globala marknader och resurstillgång har utvecklats. Detta förutsätter lika spelregler utan att äventyra de höga miljömässiga och sociala normer som vårt samhälle kräver.

Men en strategi är inte bättre än genomförandet av den. Detta kräver tillförlitlig mätning, övervakning och dialog samt samordnade åtgärder på EU-nivå för investeringar och expansion. Kommissionen kommer att i årsrapporten om konkurrenskraft på den inre marknaden övervaka framstegen i riktning mot målen för fossilfrihet och konkurrenskraft, och gradvis lägga till nya nyckelprestandaindikatorer i enlighet med detta meddelande. Kommissionen kommer också att stärka samordningen internt för att tillhandahålla strategisk styrning, övervaka framstegen och inleda en dialog med lokala myndigheter och berörda parter.

Samarbete och samverkan med medlemsstaterna är avgörande. Kommissionen kommer också att samarbeta med parlamentet och rådet för att genomföra åtgärderna i det här meddelandet. Diskussionerna kommer inledningsvis att inriktas på att fastställa brådskande prioriteringar för fossilfrihet och industrikluster.

Vi uppmanar näringslivet att utöva ett nedifrån-och-upp-ledarskap och riktad anpassning för att uppnå konkreta resultat som kan efterbildas i större skala på EU-nivå.

Sammantaget ska åtgärderna i den här gemensamma färdplanen för fossilfrihet och konkurrenskraft i den europeiska industrin trygga en hållbar framtid för tillverkningsindustrin i EU – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.